

Programación didáctica.

Biología e Xeoloxía
4º ESO

María José González Fernández

Índice

REFERENCIA CURSO-MATERIA.....	4
A. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	4
A.1.- CONTEXTUALIZACIÓN DO CENTRO	4
A.2.- CONTEXTUALIZACIÓN DE 4º ESO.....	5
B. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. RELACIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS DE 4º ESO.	5
C. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS POR CURSO	8
D. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	13
D.1.- TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS EN 4º ESO.....	13
D.2.- GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	17
E. CONCRECIÓN METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA	28
Principios didácticos:	28
Metodoloxía activa.....	28
F. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR.....	29
G. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.....	30
Causas de repetición do exame:	31
Cualificación final da materia:	31
H. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE	32
Indicadores de logro do proceso de ensino	32
Indicadores de logro da práctica docente	32
I. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES	32
Metodoloxía de avaliación do noso Departamento.....	33
J. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS E COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUCIÓN DOS SEUS RESULTADOS.....	33
Avaliación inicial	33
K. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	33

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

CPI Aurelio Marcelino Rey García
Rúa José Mº Lastra, 3
36670 Cuntis
Telf. 886151222 Fax. 886151226
cpi.aurelio.marcelino@edu.xunta.es
<https://centros.edu.xunta.es/cuntiscpi>

• Atención á diversidade na programación.....	35
• Atención á diversidade nas actividades.....	35
• Actividades de reforzo e ampliación	35
• Atención ao alumnado con materias pendentes.....	35
• Atención ao alumnado repetidor.....	35
L. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS EN CADA CURSO	36
M. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS	36
N. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA	37

REFERENCIA CURSO-MATERIA

Esta programación didáctica vai dirixida ao curso de 4º de ESO para a materia de Bioloxía e Xeoloxía.

A. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A presente programación didáctica adáptase ao modelo proposto no artigo 25 das Instrucións do 30 de xullo de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso académico 2020/21, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas de educación infantil, da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Neste documento desenvólvese o plantexamento didáctico da materia de Bioloxía e Xeoloxía para o terceiro curso da ESO, seguindo o currículo da materia aprobado no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Así mesmo, inclúe os preceptos propostos no Protocolo de Adaptación ao Contexto da covid 19 dos Centros de Ensino non Universitario de Galicia para o curso 2020-2021, así como as instrucións polas que se incorpora a declaración de actuacións coordinadas en materia de saúde pública aprobadas polo Consello Interterritorial do sistema nacional de saúde pública (D.O.G. Nº 174 bis de 28-08-2020) e a actualización de recomendacións sanitarias do comité clínico ao protocolo do 22 de xullo.

A.1.- CONTEXTUALIZACIÓN DO CENTRO

O CPI Aurelio Marcelino Rey García foi creado segundo a Lei xeral de educación de 1970 para impartir Ensinanza Xeral Básica (EXB). Nun principio, o centro estaba dividido en dous edificios (un deles estaba na praza da feira), en cuxas instalacións se impartía a Educación Prescolar e Ciclo Inicial de EXB mentres que no centro da rúa da Palma, impartíanse o resto dos niveis (Ciclo Medio e Ciclo Superior). Coa entrada en vigor da LOXSE e a ampliación da escolaridade obrigatoria ata os 16 anos, o centro experimentou unha ampliación para acoller a todas as etapas do ensino obrigatorio básico e produciuse a unificación no mesmo centro de todas as etapas que se imparten actualmente. O Decreto 7/1999 creou os CPI, pasando desde entón a denominarse CPI Aurelio Marcelino Rey García. O centro está situado na rúa José María Lastra no centro do Concello de Cuntis. Neste curso 2020-2021 o centro conta con 4 aulas de Educación Infantil, 12 de Educación Primaria e 7 de Educación Secundaria Obrigatoria que conforman un total de 366 alumnos e alumnas, dos cales 98 son de secundaria.

O noso centro conta con 46 profesores e profesoras, a maior parte con destino definitivo no centro. Así mesmo, hai un administrativo, un conserxe (que depende administrativamente do Concello de Cuntis), catro persoas encargadas da limpeza (traballadoras por conta allea, froito da contrata feita pola Consellería), cinco persoas encargas de servir no comedor (traballadoras por conta allea, froito da contrata feita pola Consellería). Este curso seguimos sen contar co servizo da cafetería.

O alumnado do centro procede tanto das aldeas do municipio como do núcleo urbano do Baño.

O alumnado que acode a este centro é de extracción socio-económica media e baixa. Hai varios casos de familias moi desfavorecidas, da maioría das cales provén un alumnado con serias dificultades de aprendizaxe, debido, entre outros factores, á situación familiar. Así mesmo, tamén temos un alto número de alumnado procedente de familias desestruturadas que, xunto cos anteriores, conforman a maior parte do alumnado con déficit de éxito escolar. O alumnado de procedencia estranxeira é escaso, mais o que hai intégrase con relativa facilidade.

A lingua de relación e uso diario é maioritariamente o galego aínda que se ten detectado no Plan lingüístico un aumento do uso inicial do castelán nos primeiros grupos de Educación Infantil.

A ANPA mantén unha relación estreita coa vida do Centro, tanto á hora de participar activamente nas actividades complementarias e extraescolares desenvolvidas, como á hora de canalizar as propostas e reclamacións das nais e pais. Desde hai tres cursos cedeulle á Xunta de Galicia a xestión do comedor do centro polo que o equipo directivo do centro asumiu de forma indirecta o desenvolvemento da súa xestión.

A.2.- CONTEXTUALIZACIÓN DE 4º ESO

	4º ESO	REPETIDORES/AS	PENDENTES DE 3º ESO
Alumnos	7	0	0
Alumnas	7	0	1
TOTAL	14	0	1

B. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. RELACIÓN DE ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS DE 4º ESO.

CCL
BXB1.2.1. Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.
BXB1.19.1. Recoñece e describe as fases da hominización.
BXB2.5.1. Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos..
BXB2.11.1. Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.
BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.
BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.
BXB3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
BXB3.11.1. Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.
BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.
BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.
BXB4.5.2. Expressa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

CMCCT
BXB1.1.1. Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.
BXB1.3.1. Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo.
BXB1.4.1. Recoñece as fases da mitose e meiose, diferenza ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.
BXB1.8.1. Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.
BXB1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.
BXB1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.
BXB1.12.1. Diferenza técnicas de traballo en enxeñaría xenética.
BXB1.16.1. Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.
BXB1.19.1. Recoñece e describe as fases da hominización.
BXB2.3.1. Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.
BXB2.5.1. Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos..
BXB2.5.2. Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.
BXB2.9.1. Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.

BXB2.10.1. Identifica as causas dos principais relevos terrestres.
BXB3.1.1. Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.
BXB3.3.1. Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.
BXB3.4.1. Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais.
BXB3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.
BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.
BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

CAA
BXB1.1.1. Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.
BXB1.1.2. Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.
BXB1.2.1. Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.
BXB1.4.1. Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.
BXB1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.
BXB1.6.1. Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.
BXB1.7.1. Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.
BXB1.8.1. Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.
BXB1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.
BXB1.10.1. Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.
BXB1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.
BXB1.16.1. Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.
BXB1.17.1. Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.
BXB1.18.1. Interpreta árbores filoxenéticas.
BXB2.1.1. Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.
BXB2.2.1. Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.
BXB2.4.1. Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica.
BXB2.6.1. Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.
BXB2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.
BXB2.8.1. Expressa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.
BXB2.9.1. Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.
BXB2.9.2. Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.
BXB2.11.1. Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.
BXB2.12.1. Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.
BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.
BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.
BXB3.3.1. Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.
BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
BXB3.7.1. Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.
BXB3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
BXB3.10.1. Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.
BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.

CAA

BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.
BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

CSC

BXB1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.
BXB1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.
BXB1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.
BXB1.15.1. Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.
BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.
BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.
BXB3.6.1. Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.
BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.
BXB3.9.1. Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.
BXB3.10.1. Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.
BXB3.11.1. Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.
BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

CSIEE

BXB1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.
BXB1.7.1. Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.
BXB1.10.1. Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.
BXB1.12.1. Diferenza técnicas de traballo en enxeñaría xenética.
BXB1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.
BXB1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.
BXB2.2.1. Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.
BXB2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.
BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.
BXB3.9.1. Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.
BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.
BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.
BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

CCEC

BXB1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.
BXB3.6.1. Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.
BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.

C. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS POR CURSO

O Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, recolle no seu artigo 10 as capacidades a desenvolver polo alumnado no ensino secundario obrigatorio. Estes obxectivos son os que a continuación se especifican para cuarto curso, relacionados cos estándares de aprendizaxe avaliábeis que permiten a súa consecución.

En cuarto de ESO, dos 14 obxectivos establecidos para toda a etapa, a materia de Bioloxía e Xeoloxía colabora na consecución de doce deles.

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
BXB1.8.1. Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.
BXB1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.
BXB1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.
BXB1.15.1. Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.
BXB1.16.1. Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.
BXB3.3.1. Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.
BXB3.6.1. Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.
BXB3.7.1. Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.
BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.
BXB3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.
BXB3.10.1. Argumenta os pros e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.
BXB3.11.1. Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.
BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.
BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
BXB1.7.1. Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.
BXB1.8.1. Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.
BXB1.19.1. Recoñece e describe as fases da hominización.
BXB2.12.1. Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.
BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.
BXB3.3.1. Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.
BXB3.9.1. Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.
BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.

BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.

BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

BXB1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.

BXB1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.

BXB1.15.1. Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.

BXB1.16.1. Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.

BXB3.6.1. Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.

BXB3.7.1. Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.

BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.

BXB3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.

BXB3.10.1. Argumenta os pros e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.

BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.

BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

BXB1.15.1. Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.

BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.

BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

BXB2.5.1. Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos..

BXB2.5.2. Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.

BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.

BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.

BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.

BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

BXB1.1.1. Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.

BXB1.1.2. Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.

BXB1.2.1. Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.

BXB1.3.1. Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo.

BXB1.4.1. Recoñece as fases da mitose e meiose, diferenza ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.

BXB1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.

BXB1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.

BXB1.12.1. Diferenza técnicas de traballo en enxeñaría xenética.

BXB2.1.1. Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.

BXB2.4.1. Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica.

BXB2.5.1. Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos..

BXB2.5.2. Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.

BXB2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.

BXB3.1.1. Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.

BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótoto e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.

BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.

BXB3.4.1. Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais.

BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.

BXB3.9.1. Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.

BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.

BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.

BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

BXB1.2.1. Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.

BXB1.3.1. Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo.

BXB1.4.1. Recoñece as fases da mitose e meiose, diferenza ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.

BXB1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.

BXB1.6.1. Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.

BXB1.7.1. Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.

BXB1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.

BXB1.10.1. Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.

BXB1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.

BXB1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

BXB1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.
BXB1.16.1. Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.
BXB1.17.1. Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.
BXB1.18.1. Interpreta árbores filoxenéticas.
BXB1.19.1. Recoñece e describe as fases da hominización.
BXB2.1.1. Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.
BXB2.2.1. Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.
BXB2.3.1. Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.
BXB2.6.1. Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.
BXB2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.
BXB2.8.1. Expressa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.
BXB2.9.1. Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.
BXB2.9.2. Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.
BXB2.10.1. Identifica as causas dos principais relevos terrestres.
BXB2.11.1. Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.
BXB2.12.1. Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.
BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.
BXB3.4.1. Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais.
BXB3.6.1. Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.
BXB3.11.1. Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.
BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.
BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.
BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.
BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

BXB1.1.1. Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.
BXB1.1.2. Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.
BXB1.4.1. Recoñece as fases da mitose e meiose, diferenza ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.
BXB1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.
BXB1.6.1. Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.
BXB1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.
BXB1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.
BXB1.16.1. Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.
BXB1.17.1. Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

BXB1.19.1. Recoñece e describe as fases da hominización.

BXB2.1.1. Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.

BXB2.3.1. Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.

BXB2.10.1. Identifica as causas dos principais relevos terrestres.

BXB3.1.1. Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.

BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.

BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.

BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.

BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.

BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

BXB1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.

BXB1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.

BXB3.7.1. Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.

BXB3.10.1. Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.

BXB4.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.

D. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

D.1.- TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS EN 4º ESO.

UNIDADES DIDÁCTICAS						
	U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización	
					Mes	Sesións
1ª AVALIACIÓN	1	B1	A célula	Tema 1 do libro de texto de referencia	Set./Out.	9
		B1.1.	Célula procariota e célula eucariota: relacións evolutivas. Célula animal e célula vexetal: morfoloxía e función.			
		B1.2.	Núcleo e ciclo celular.			
		B1.3.	Cromatina e cromosomas. Cariotipo.			
	2		As bases da herdanza	Tema 2 do libro de texto de referencia	Out./Nov.	8
		B1.4.	Mitose e meiose: principais procesos, importancia e significado biolóxico.			
		B1.5.	Ácidos nucleicos: ADN e ARN.			
		B1.6.	ADN e xenética molecular. Proceso de replicación do ADN. Concepto de xene.			
		B1.7.	Expresión da información xenética. Código xenético.			
	3		A transmisión dos caracteres	Tema 3 do libro de texto de referencia	Nov.	8
		B1.9.	Herdanza e transmisión de caracteres. Introducción e desenvolvemento das leis de Mendel.			
		B1.10.	Base cromosómica da herdanza mendeliana.			
		B1.11.	Aplicacións das leis de Mendel.			
		B1.12.	Herdanza do sexo e herdanza ligada ao sexo.			
	4		A enxeñaría xenética	Tema 4 do libro de texto de referencia	Nov./Dec.	5
		B1.14.	Técnicas da enxeñaría xenética.			
B1.15.		Aplicacións da enxeñaría xenética. Biotecnoloxía. Bioética.				

UNIDADES DIDÁCTICAS						
	U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización	
					Mes	Sesiões
2ª AVALIACIÓN	5	B1	A orixe da vida e a evolución	Tema 5 do libro de texto de referencia	Xan.	7
		B1.16.	Orixe e evolución dos seres vivos. Hipóteses sobre a orixe da vida na Terra.			
		B1.17.	Teorías da evolución. Feito e mecanismos da evolución.			
		B1.18.	As árbores filoxenéticas no proceso de evolución.			
		B1.19.	Evolución humana: proceso de hominización.			
	6	B3	Os ecosistemas e os factores ambientais	Tema 6 do libro de texto de referencia	Xan./Feb.	9
		B3.1.	Compoñentes e estrutura do ecosistema: comunidade e biótomo. Hábitat e nicho ecolóxico.			
		B3.2.	Factores ambientais e seres vivos. Factores limitantes e adaptacións. Limite de tolerancia.			
		B3.3.	Relacións intraespecíficas e interespecíficas. Influencia na regulación dos ecosistemas.			
		B3.4.	Autorregulación do ecosistema, da poboación e da comunidade.			
	7	B3	A materia e a enerxía nos ecosistemas	Tema 7 do libro de texto de referencia	Feb./Mar.	8
		B3.5.	Relacións tróficas: cadeas e redes.			
		B3.6.	Dinámica do ecosistema.			
		B3.7.	Ciclo da materia e fluxo da enerxía.			
		B3.8.	Pirámides ecolóxicas.			
		B3.9.	Ciclos bioxeoquímicos e sucesións ecolóxicas.			
8	B3	Os ecosistemas e o ser humano	Tema 8 do libro de texto de referencia	Mar	6	
	B3.11.	Actividade humana e medio ambiente. Impactos e valoración das actividades humanas nos ecosistemas. Consecuencias ambientais do consumo humano de enerxía.				
	B3.12.	Os recursos naturais e os seus tipos. A superpoboación e as súas consecuencias: deforestación, sobreexplotación, incendios, etc.				
	B3.13.	Os residuos e a súa xestión. Coñecemento de técnicas sinxelas para coñecer o grao de contaminación e depuración ambiental.				
	B3.14.	Uso de enerxías renovables como factor fundamental para un desenvolvemento sustentable. Consecuencias ambientais do consumo humano de enerxía.				

UNIDADES DIDÁCTICAS						
	U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización	
					Mes	Sesións
3 ^a AVALIACIÓN	9	B2	Un planeta dinámico	Tema 9 do libro de texto de referencia	Abr./Mai.	7
		B2.5.	Estrutura e composición da Terra. Modelos xeodinámico e xeoquímico.			
		B2.6.	A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.			
	10	B2	A evolución do relevo	Tema 10 do libro de texto de referencia	Mai.	9
		B2.6.	A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.			
		B2.7.	Evolución do relevo como resultado da interacción da dinámica externa e interna.			
	11	B2	Estudamos a historia da Terra	Tema 11 do libro de texto de referencia	Xuñ.	8
		B2.1.	Historia da Terra. Orixe da Terra. Tempo xeolóxico: ideas históricas sobre a idade da Terra. Principios e procedementos que permiten reconstruír a súa historia. Utilización do actualismo como método de interpretación.			
		B2.3.	Os fósiles guía e o seu emprego para a datación e o estudo de procesos xeolóxicos.			
	12	B2	A historia da Terra	Tema 12 do libro de texto de referencia	Xuñ.	8
B2.2.		Eóns, eras xeolóxicas e períodos xeolóxicos: situación dos acontecementos xeolóxicos e biolóxicos importantes.				
B2.4.		Interpretación de mapas topográficos e realización de perfís topográficos. Interpretación e datación de procesos representados en cortes xeolóxicos.				

UNIDADES DIDÁCTICAS						
	U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización	
					Mes	Sesiões
1 ^a - 3 ^a AVALIACIÓN	13	B4	Proxecto de Investigación	Material elaborado pola docente.	Set./Xuñ.	
		B4.1	Método científico. Elaboración de hipóteses, e comprobación e argumentación a partir da experimentación ou a observación.			
		B4.2	Artigo científico. Fontes de divulgación científica.			
		B4.3	Proxecto de investigación: organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións.			

D.2.- GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Proba escrita	Instrumentos			
									Traballo			
									Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula
1	B1.1.	B1.1.	BXB1.1.1.	CAA CMCCT	Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre morfoloxía e función.	100%	25%	80%	10%		5%	5%
			BXB1.1.2.	CD CAA	Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.	50% Identifica tipos de células utilizando esquemas gráficos.	25%	80%	5%	5%	5%	5%
	B1.2.	B1.2.	BXB1.2.1.	CCL CAA	Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.	100%	25%	80%	10%		5%	5%
	B1.3.	B1.3.	BXB1.3.1.	CMCCT	Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo.	50% Recoñece o concepto de cariotipo.	25%	80%	10%		5%	5%
REFORZO DOS ELEMENTOS CURRICULARES ESENCIAIS E AS COMPETENCIAS E APRENDIZAXES IMPRESCINDIBLES DE 3º ESO (2019/20)												
A célula. Características básicas da célula procariota e eucariota, animal e vexetal.					Alimentación e nutrición. Alimentos e nutrientes: tipos e funcións básicas.							
Funcións vitais: nutrición, relación e reprodución.					Anatomía e fisioloxía dos aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor.							
Organización xeral do corpo humano: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas.					Órganos dos sentidos: estrutura e función; coidado e hixiene.							
A célula animal: estruturas celulares. Orgánulos celulares e a súa función.					Coordinación e sistema nervioso: organización e función.							
Os tecidos do corpo humano: estrutura e funcións.					Sistema endócrino: glándulas endócrinas e o seu funcionamento. Principais alteracións.							
Aparello locomotor. Organización e relacións funcionais entre ósos, músculos e sistema nervioso.												

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Proba escrita	Instrumentos			
									Traballo			
									Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula
2	B1.4.	B1.4.	BXB1.4.1.	CMCCT CAA	Recoñece as fases da mitose e meiose, diferenza ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.	50% Diferenza mitose e meiose e distingue o seu significado biolóxico.	20%	80%	10%		5%	5%
	B1.5.	B1.5.	BXB1.5.1.	CAA CSIEE	Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.	100%	20%	80%	5%	5%	5%	5%
	B1.6.	B1.6.	BXB1.6.1.	CAA	Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.	100%	20%	80%	10%		5%	5%
	B1.7.	B1.7.	BXB1.7.1.	CAA CSIEE	Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.	50% Interpreta o código xenético.	20%	80%	10%		5%	5%
	B1.8.	B1.8.	BXB1.8.1.	CMCCT CAA	Recoñece e explica en que consisten as mutacións e os seus tipos.	50% Explica as mutacións e os seus tipos.	20%	80%	10%		5%	5%
APRENDIZAXES NON ADQUIRIDAS EN 3º ESO, NO CURSO 2019/20												
A reprodución humana					Doenzas de transmisión sexual: prevención.							
Reprodución humana. Anatomía e fisioloxía do aparello reprodutor. Cambios físicos e psíquicos na adolescencia					Técnicas de reprodución asistida.							
Ciclo menstrual. Fecundación, embarazo e parto.					Reposta sexual humana. Sexo e sexualidade. Saúde e hixiene sexual.							
Análise dos métodos anticonceptivos.												

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave		Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Proba escrita	Instrumentos			
									Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula
3	B1.9. B1.10. B1.11.	B1.9.	BXB1.9.1.	CMCCT CAA CCEC	Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.	50% Resolve problemas prácticos de cruzamentos con un carácter.	30%	80%	5%	5%	5%	5%
	B1.12.	B1.10.	BXB1.10.1.	CAA CSIEE	Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.	50% Resolve problemas prácticos sobre a herdanza ligada ao sexo.	35%	80%	5%	5%	5%	5%
	B1.13.	B1.11.	BXB1.11.1.	CMCCT CSC	Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.	50% Resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.	35%	80%	5%	5%	5%	5%

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación							
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Proba escrita	Instrumentos				
									Traballo				
									Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula	
4	B1.14.	B1.12.	BXB1.12.1.	CMCCT CSIEE	Diferenza técnicas de traballo en enxeñaría xenética.	50% Coñece as distintas técnicas de enxeñaría xenética.	25%	80%	5%	5%	5%	5%	
	B1.15.	B1.13.	BXB1.13.1.	CSC CSIEE CAA	Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.	50% Distingue clonación terapéutica e reprodutiva.	25%	80%	5%	5%	5%	5%	
	B1.15.	B1.14.	BXB1.14.1.	CSC CSIEE	Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.	50% Analiza as implicacións éticas e ambientais da enxeñaría xenética.	25%	80%	5%	5%	5%	5%	
	B1.15.	B1.15.	BXB1.15.1.	CSC	Interpreta criticamente as consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.	50% Analiza as consecuencias da biotecnoloxía.	25%	80%	5%	5%	5%	5%	
APRENDIZAXES NON ADQUIRIDAS EN 3º ESO, NO CURSO 2019/20													
A saúde e a enfermidade					Hixiene e prevención. Hábitos e estilos de vida saudables.								
Saúde e doenza, e factores que as determinan.					Sistema inmunitario. Vacinas, soros e antibióticos.								
Doenzas infecciosas e non infecciosas.					Uso responsable de medicamentos.								
Transplantes e doazón de células, sangue e órganos.													

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación							
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Instrumentos					
								Proba escrita	Traballo				
									Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula	
5	B1.16. B1.17.	B1.16.	BXB1.16.1.	CMCCT CAA	Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.	50% Diferenza entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.	25%	80%	10%		5%	5%	
		B1.17.	BXB1.17.1.	CAA	Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.	50% Relaciona variabilidade xenética, adaptación e selección natural.	25%	80%	10%		5%	5%	
	B1.18.	B1.18.	BXB1.18.1.	CAA	Interpreta árbores filoxenéticas.	100%	25%	80%	10%		5%	5%	
	B1.19.	B1.19	BXB1.19.1.	CMCCT CCL	Recoñece e describe as fases da hominización.	50% Describe as fases da hominización.	25%	80%	10%		5%	5%	
6	B3.1.	B3.1.	BXB3.1.1.	CMCCT	Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.	50% Distingue os compoñentes do ecosistema.	20%	80%	10%		5%	5%	
			BXB3.1.2.	CAA CSIEE CCL	Analiza as relacións entre biótomo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.	50% Analiza as relacións entre biótomo e biocenose.	20%	80%	10%		5%	5%	
	B3.2.	B3.2.	BXB3.2.1.	CSC CAA	Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadenantes deste.	50% Relaciona a adaptación dos seres vivos cos factores ambientais desencadenantes.	20%	80%	10%		5%	5%	
		B3.3.	BXB3.3.1.	CMCCT CAA	Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa	50% Recoñece os factores ambientais que	20%	80%	10%		5%	5%	

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Instrumentos				
								Proba escrita	Traballo			
									Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula
					importancia na conservación deste.	condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado.						
	B3.3. B3.4.	B3.4.	BXB3.4.1.	CMCCT	Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais.	50% Comprende as relacións tróficas na regulación dos ecosistemas nun contexto real.	20%	80%	5%	5%	5%	5%
7	B3.5.	B3.5.	BXB3.5.1.	CAA CSC CCL	Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.	50% Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas.	35%	80%	10%		5%	5%
	B3.6. B3.7. B3.8. B3.9.	B3.6.	BXB3.6.1.	CSC CCEC	Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.	50% Comprende a importancia da xestión sustentable dos recursos.	30%	80%	5%	5%	5%	5%
	B3.10.	B3.7.	BXB3.7.1.	CAA	Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.	50% Relaciona a transferencia eficiente de enerxía entre os niveis tróficos.	35%	80%	10%		5%	5%
8	B3.11. B3.12.	B3.8.	BXB3.8.1.	CSC CCL CCEC	Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización,	50% Argumenta sobre a influencia negativa das	20%	80%	10%		5%	5%

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación							
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Instrumentos					
								Proba escrita	Traballo				
									Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula	
					esgotamento de recursos, etc.	actuacións humanas nos ecosistemas.							
			BXB3.8.2.	CMCCT CAA CCL	Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.	50% Analiza posibles actuacións para a mellora dun problema ambiental.	20%	80%	5%	5%	5%	5%	
	B3.13.	B3.9.	BXB3.9.1.	CSC CSIEE	Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.	50% Describe a recollida selectiva e os procesos de tratamento de residuos.	20%	80%	10%		5%	5%	
	B3.13.	B3.10.	BXB3.10.1.	CSC CAA	Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.	100%	20%	80%	10%		5%	5%	
	B3.14.	B3.11.	BXB3.11.1.	CSC CCL	Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.	100%	20%	80%	10%		5%	5%	

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave		Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Instrumentos			
					Proba escrita				Traballo			Obs. aula
Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase										
9	B2.5.	B2.6.	BXB2.6.1.	CAA	Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.	100%	25%	80%	10%		5%	5%
	B2.5. B2.6.	B2.7.	BXB2.7.1.	CAA CSIEE	Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asóciaas cos fenómenos superficiais.	50% Asocia a estrutura interna da Terra cos fenómenos superficiais.	25%	80%	5%	5%	5%	5%
	B2.6.	B2.8.	BXB2.8.1.	CAA	Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.	50% Comprende a deriva continental e a expansión do fondo oceánico.	25%	80%	10%		5%	5%
		B2.9.	BXB2.9.1.	CAA CMCCT	Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.	50% Explica os movementos das placas litosféricas.	25%	80%	10%		5%	5%
APRENDIZAXES NON ADQUIRIDAS EN 3º ESO, NO CURSO 2019/20												
A dinámica da Terra												
Manifestacións da enerxía interna da Terra.												
Actividade sísmica e volcánica: orixe e tipos de magmas.												
Distribución de volcáns e terremotos. Riscos sísmico e volcánico: importancia da súa predición e da súa prevención.												
Sismicidade en Galicia.												
O solo como ecosistema.												
Compoñentes do solo e as súas interaccións.												
Importancia do solo. Riscos da súa sobreexplotación, degradación ou perda.												

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Proba escrita	Instrumentos			
									Traballo			
									Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula
10	B2.6.	B2.9.	BXB2.9.2.	CAA	Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.	50% Relaciona os movementos das placas co relevo.	25%	80%	10%		5%	5%
		B2.10.	BXB2.10.1.	CMCCT	Identifica as causas dos principais relevos terrestres.	50% Identifica as causas dalgúns relevos terrestres.	25%	80%	10%		5%	5%
		B2.11.	BXB2.11.1.	CAA CCL	Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.	100%	25%	80%	10%		5%	5%
	B2.7.	B2.12.	BXB2.12.1.	CAA	Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.	50% Relaciona a evolución do relevo coa dinámica terrestre.	25%	80%	10%		5%	5%
11	B2.1.	B2.1.	BXB2.1.1.	CAA	Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.	50% Relaciona fenómenos actuais que amosan a Terra coma un planeta cambiante.	35%	80%	10%		5%	5%
		B2.2.	BXB2.2.1.	CAA CSIEE	Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.	50% Recoñece as unidades temporais na historia xeolóxica.	35%	80%	10%		5%	5%
	B2.3.	B2.4.	BXB2.4.1.	CAA	Relaciona algún dos fósiles guía máis característicos coa súa era xeolóxica.	50% Identifica a era xeolóxica dalgún fósil guía.	30%	80%	10%		5%	5%

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave		Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Proba escrita	Instrumentos			
									Traballo			
								Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula	
12	B2.2.	B2.3.	BXB2.3.1.	CMCCT	Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.	50% Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra.	30%	80%	10%		5%	5%
	B2.4.	B2.5.	BXB2.5.1.	CMCCT CCL	Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos.	50% Fai perfís topográficos básicos.	35%	80%	5%	5%	5%	5%
			BXB2.5.2.	CMCCT	Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.	50% Aplica os principios de datación relativa.	35%	80%	5%	5%	5%	5%
APRENDIZAXES NON ADQUIRIDAS EN 3º ESO, NO CURSO 2019/20												
A modelaxe do relevo.					Acción xeolóxica do mar: dinámica mariña e modelaxe litoral.							
Modelaxe do relevo. Factores que condicionan o relevo terrestre.					Acción xeolóxica do vento: modelaxe eólica.							
Procesos xeolóxicos externos e diferenzas cos internos. Meteorización, erosión, transporte e sedimentación.					Acción xeolóxica dos glaciares: formas de erosión e depósito que orixinan.							
Augas superficiais e modelaxe do relevo: formas características.					Factores que condicionan a modelaxe da paisaxe galega.							
Augas subterráneas: circulación e explotación.					Acción xeolóxica dos seres vivos. A especie humana como axente xeolóxico.							

Temporalización					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación						
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Proba escrita	Instrumentos			
									Traballo			
									Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula
13	B4.1.	B4.1.	BXB4.1.1.	CAA CMCCT CSIEE	Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.	50% Aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.	15%	80%	10%		5%	5%
	B4.1.	B4.2.	BXB4.2.1.	CAA CCL CMCCT	Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	100%	15%	80%	10%		5%	5%
	B4.2.	B4.3.	BXB4.3.1.	CAA CCL CMCCT CD	Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	50% Utiliza fontes de información apoiándose nas TIC.	15%	80%	10%		5%	5%
	B4.3.	B4.4.	BXB4.4.1.	CAA CSC CSIEE	Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	100%	15%	80%	5%	5%	5%	5%
	B4.3.	B4.5.	BXB4.5.1.	CCL CSIEE CD CMCCT	Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e a súa defensa na aula.	50% Deseña un traballo de investigación para a súa presentación e a súa defensa na aula.	20%	80%	5%	5%	5%	5%
				BXB4.5.2.	CCL	Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	50% Expresa con coherencia as conclusións da súa investigación verbalmente.	20%	80%	10%		5%

E. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA

No referente á metodoloxía, é importante transmitir a idea de que a Ciencia é unha actividade en permanente construción e revisión, con implicacións coa tecnoloxía e coa sociedade; propoñer cuestións tanto teóricas coma prácticas, a través das cales o alumnado comprenda que un dos obxectivos da ciencia é dar explicacións científicas daquilo que nos rodea.

A realización de actividades prácticas adaptadas a cada nivel de ensinanza na etapa/curso, poñerá ao alumnado fronte ao desenvolvemento real dalgunha das fases do método científico, proporcionarlle métodos de traballo en equipo, permitiralle desenvolver habilidades experimentais e serviralle de motivación para o estudo. Esta formación é indispensable para todas/os a/os mozas/os, calquera que vaia ser a súa orientación futura, pois terá que aplicarse a todos os campos do coñecemento, mesmo aos que non se consideran habitualmente como científicos.

Por último, hai que ter presente incluír tanto os temas puntuais coma os grandes programas actuais que a ciencia está tratando. A este respecto, é importante a busca de información, mediante a utilización das fontes adecuadas, sen esquecer as novas tecnoloxías da información e a comunicación, na medida na que os recursos do alumnado e o centro o permitan, así como o seu tratamento organizado e coherente.

Principios didácticos:

É imprescindible apoiarse nos principios didácticos que axuden ó proceso de ensino-aprendizaxe de xeito activo; estes principios didácticos son:

- Valoración dos procedementos propios das ciencias mediante a experimentación e a formulación de hipóteses.
- Promoción da aprendizaxe activa (procura e manexo de información) por parte do alumnado e relación dos novos contidos cos coñecementos previos para consolidar o coñecemento.
- Combinación da aprendizaxe por recepción ca aprendizaxe por descubrimento, xa que permiten valorar a aprendizaxe de procedementos e destrezas
- Fomento da asociación e interconexión de ideas tanto no ámbito das ciencias naturais como entre diferentes materias.
- Fomento de situacións de aprendizaxe que teñan sentido para o alumnado, co fin de que resulten motivadoras para eles.
- Fomento da conexión entre o aprendido e os intereses do alumnado, permitindo a aplicación dos novos coñecementos na vida real.
- Fomento do desenvolvemento das actitudes mediante o emprego de elementos transversais.
- Fomento da participación e reflexión a nivel individual e de grupo e a defensa das propias ideas confrontándoas respectuosamente cas dos demais.
- Organización dos coñecementos en torno a grupos de significación, de xeito que permita a estruturación e organización das ideas e conceptos ó redor deles.

Metodoloxía activa

Metodoloxía na actividade lectiva presencial

Tendo en conta os principios anteriores, unha metodoloxía activa a seguir pode ser a seguinte (aínda que considerando que non todas as unidades didácticas permiten actuar do mesmo xeito polo que esta pode sufrir variacións):

- Proxección de imaxes ou dun vídeo introdutorio. A continuación realizarase un diálogo e posta en común a fin de identificar as deficiencias ou o nivel de coñecementos previos de partida. Tamén é axeitado un remuíño de ideas, que permite repasar os coñecementos previos referentes a cursos anteriores.
- Lectura previa dos contidos na aula, co fin de resolver aquelas dúbidas ou dificultades que os alumnos atopen, mediante a explicación ou elaboración dun glosario con aqueles termos ou conceptos que atopen dubidosos ou de difícil interpretación.
- Realización de exercicios e actividades que consoliden os conceptos. As actividades terán unha progresiva graduación na dificultade das mesmas co fin de abarcar todos os contidos programados para o tema correspondente pero deben ser o suficientemente variadas para chegar ao alumnado con distinto grao de aprendizaxe e tentarán ser de interese para o alumnado, e que teñan relación co seu entorno. Por iso, sempre que sexa posible, tratarase de facer saídas que permitan observar e poñer en práctica o aprendido. Naqueles temas nos que se considere oportuno realizaranse actividades que promovan a interacción, como coloquios, debates ou xogos de rol onde se poñan de manifesto as diferentes posturas sobre os contidos do tema con especial incidencia nos de tipo actitudinal. Ó final de cada unidade didáctica ou de cada bloque, realizaranse actividades de ampliación de xeito individual ou ben colectivo, como lectura e análise de documentos sobre contidos propios da unidade aportados pola docente ou ben poden contemplarse como actividades individuais onde o alumnado teña que buscar e manexar información bibliográfica e de internet. Tamén a realización de actividades como a elaboración de murais, maquetas, etc. sobre os procesos naturais estudados en clase.
- Realización, cando sexa posible, de prácticas de laboratorio que permitan a realización polo alumnado de experimentos e análises sinxelas de fenómenos naturais que permitan consolidar coñecementos poñendo en práctica o método científico:
 - Proposta do problema
 - Formulación de hipóteses que tenten resolver o problema
 - Deseño de experimentos que permitan a confirmación ou rexeitamento da hipótese proposta.
 - Elaboración de conclusións e comunicación do resultado

Metodoloxía na actividade lectiva non presencial

Segundo a información facilitada pola dirección do centro, todo o alumnado do curso conta con conectividade e medios informáticos para o seguemento da formación en liña.

Cada semana ou quincena, preferentemente os luns, colgaranse na aula virtual da materia as tarefas sobre os contidos a traballar polo alumnado.

O alumnado disporá de 5 días para a resolución das tarefas propostas, e subirá á aula virtual as solucións dentro do prazo establecido. Para a resolución das dúbidas que puideran ter, empregarase preferentemente o foro da aula virtual creado ao efecto, e de non ser posible, o correo electrónico, sendo resoltas no prazo dun ou dous días. De ser o caso, poderase utilizar tamén a videoconferencia.

Unha vez realizadas as correccións e orientacións pola docente, serán remitidas ao alumnado individualmente, ademais de proporcionarlle un solucionario que se colga na aula virtual.

Cada semana o alumnado disporá dunha hora de titoría, por videoconferencia ou a través dun foro específico da aula virtual, para calquera cuestión que desexe consultar.

Metodoloxía na actividade lectiva semipresencial

No caso de que a situación sanitaria o requira, e que parte do alumnado acuda ao centro de xeito discontinuo, realizarase unha combinación das dúas metodoloxías anteriormente expostas en función das circunstancias particulares do alumnado.

F. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR

1. Libros
 - A) Libros de texto ou libro do alumnado

O libro de texto recomendado para o presente curso 2020-2021 é:

- 4º ESO. Bioloxía e Xeoloxía. Ed. Anaya

B) Outros libros como por exemplo os da biblioteca do Centro ou biblioteca da aula.

2. Cadernos: de actividades do alumnado e de laboratorio
3. Laboratorio do Departamento de Bioloxía e Xeoloxía
4. Materiais audiovisuais:
 - Recursos Abalar.
 - Proxector de vídeo ou DVD.
 - Uso do ordenador no laboratorio.
 - Aula de informática e do curso que dispoñen de ordenadores con conexión a internet, onde usar programas específicos facilitados pola Xunta de Galicia, para ser utilizados nas materias do Departamento, obter información da rede...
 - Colección de vídeos facilitada pola Xunta de Galicia.
 - Aula de audiovisuais con pizarra dixital, canón e pantalla.
5. Entorno físico do alumnado: Saídas ao campo para a observación e estudo do entorno.

G. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

A cualificación en cada unha das tres avaliacións estará dividida en dúas partes:

80% da nota da avaliación ou 8/10:

Esta parte corresponde ao logro dos obxectivos propostos e desenvolvidos por medio dos conceptos e os procedementos programados. O alumnado realizará un ou dous controis escritos por avaliación, que serán valorados pola profesora. As preguntas poden conter un ou máis apartados e serán de natureza diversa.

As preguntas poden ser curtas, longas ou de desenvolvemento, de unir con frechas, de completar, de poñer nomes ou números a un esquema, de facer esquemas... Esta variedade ten por obxecto facilitar a aprendizaxe significativa dos conceptos e favorecer diferentes tipos de memorización e razoamento.

Coa premisa de favorecer a autoavaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe do alumnado, a profesora da materia poderá entregar baixo o seu único criterio uns cuestionarios de exercicios, que corresponderán coa materia dunha unidade. Destas preguntas, algunhas poderán formar parte do control correspondente.

20% da nota da avaliación ou 2/10:

Este 20% reflectirá o resultado da avaliación continua do alumnado na materia dentro de cada período de avaliación.

Os signos positivos estarán contabilizados no caderno da profesora, xunto co día e motivo. O alumnado implicado será informado pola profesora dos positivos que acadou con periodicidade, a lo menos dunha vez no trimestre.

Estas cualificacións serán anotadas pola profesora tras informar ao alumnado implicado e estarán materializadas en signos positivos.

Os signos positivos son unha forma de controlar o día e o motivo dunha avaliación positiva sobre o traballo ou contido desenvolvido na aula. Estarán valorados en 0,1 puntos cada un e ao final de cada avaliación contabilizaranse dentro do 20% deste apartado.

Avaliación da materia en situación non presencial.

No caso de que pola situación derivada do COVID-19 todo o alumnado (ou parte del) non poida acudir ás sesións presenciais, o 50% da cualificación da materia será calculada valorando as tarefas desenvolvidas na aula virtual polo alumnado ao longo do curso ou, de ser o caso, do período de confinamento.

O 50% da cualificación restante obterase mediante a realización dunha proba oral ou escrita desenvolvida a través da aula virtual ou por videoconferencia.

No caso de non superar a materia, ben nalgún dos trimestres (1º, 2º e/ou 3º), ben na avaliación ordinaria de xuño, ou na avaliación extraordinaria de setembro, o alumnado realizará unha proba de recuperación a través da aula virtual ou por videoconferencia co valor do 100%. Se supera esta proba, recupera o trimestre ou a avaliación correspondentes.

Causas de repetición do exame:

- Descubrir a un alumno ou alumna copiando nun exame (no transcurso do exame ou despois ao corrixilo) traerá como consecuencia a repetición do exame, no período lectivo dispoñible máis próximo ao do exame orixinal. Para tal efecto, manterase o formato e a dificultade do exame, pero cambiaranse as preguntas.

Cualificación final da materia:

Para acadar unha cualificación positiva ao remate do curso (en xuño), será preciso ter aprobadas cando menos dúas avaliacións, tendo en conta que se realizará un exame de recuperación despois de cada avaliación e outro a final de curso, e acadar unha cualificación media das tres avaliacións, igual ou superior a cinco. A cualificación final será a media das tres. No boletín de notas constará a cualificación da terceira avaliación e a final, que segundo a normativa vixente poderán ser distintas.

Cando un alumno ou alumna non acade unha cualificación positiva (≥ 5) en xuño, haberá de presentarse no mes de setembro a unha proba de 10 preguntas (cada unha valorada con diferente ou puntuación) de toda a materia impartida na que as preguntas poderán versar sobre os contidos mínimos reflectidos nos cuestionarios entregados durante o curso ou, en todo caso, ao alumnado nesta situación. Para superar esta proba extraordinaria, o alumnado deberá acadar unha puntuación igual ou superior a 4,5.

Mención especial merecen as faltas de ortografía.

- Co obxectivo de fomentar un bo uso da escritura tanto nos controis coma nos cadernos e traballos presentados, serán tidas en conta á hora de cualificar unha proba ou caderno.
- Cualificación: por cada tres faltas ortográficas nun control ou caderno, restarase 0,1 da nota final dese control ou caderno. Así un alumno ou unha alumna con 3 faltas restará 0,1, un alumno ou unha alumna con 5 faltas 0,1...pero un alumno ou unha alumna con 6 faltas restará xa 0,2 (e así sucesivamente), ata un máximo de 2 puntos.
- Serán tidas en conta os tildes, emprego de "b" e "v", "h", emprego de "y"... A utilización de termos nunha lingua distinta á oficial establecida para esta materia, así como o emprego de linguaxe usada nas novas tecnoloxías polos/as adolescentes nas redes sociais ou similares.
- Non se considerarán faltas a mala ortografía dun nome científico ou un nome propio da materia de especial dificultade.

H. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

Indicadores de logro do proceso de ensino

Como indicadores de logro do proceso de ensino, empregaremos unha valoración cuantitativa a través da seguinte enquisa:

	ESCALA				
	1	2	3	4	5
O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.					
Conseguíuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.					
Conseguíuse motivar para lograr a actividade intelectual e no seu caso física do alumnado.					
Conseguíuse a participación activa de todo o alumnado.					
Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.					
Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.					
Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.					
Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.					
Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.					
Usáronse distintos instrumentos de avaliación.					
Dáse un peso real á observación do traballo na aula.					
Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.					

Indicadores de logro da práctica docente

Para valorar o logro da práctica docente faremos unha reflexión partindo dos resultados recollidos na seguinte escala:

	ESCALA				
	1	2	3	4	5
Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.					
Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.					
Elabóranse actividades atendendo á diversidade.					
Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.					
Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.					
Combínase o traballo individual e en equipo.					
Poténcianse estratexias de animación á lectura.					
Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.					
Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.					
Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.					
Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.					
Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.					
Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.					
Grao de implicación do profesorado nas funcións de tutoría e orientación.					
Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.					
As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.					
Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...					

I. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

Cómpre incluír na programación os criterios de avaliación e cualificación das materias pendentes na ESO. Para iso temos que ter en conta que as materias impartidas polo noso departamento non son consideradas progresivas. Un alumno ou alumna pode aprobar os

contidos dun curso, por exemplo, 4° da ESO, sen ter aprobados os do curso anterior. En ningún caso se considerará que no caso de aprobar un curso se aproba o curso precedente sen superar o programa de recuperación desta materia pendente.

Coa finalidade de superar as materias pendentes de cursos anteriores realizaranse unha serie de actividades de avaliación. Os obxectivos de cada materia, os contidos, os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe avaliábeles son os referidos na Programación Didáctica do Departamento de Bioloxía e Xeoloxía entregada no centro.

Metodoloxía de avaliación do noso Departamento.

A coordinación e seguimento da avaliación da aprendizaxe do alumnado que teña materias pendentes de cursos anteriores será responsabilidade da xefa de departamento e cada ano escolar realizarase unha sesión de avaliación ordinaria e outra extraordinaria en setembro. A proba ordinaria terá lugar na última semana de maio.

Ademais destas probas, co obxecto de facilitar ó alumnado a superación desta materia proporánselle plans de traballo en forma de boletín de exercicios variados organizados en unidades didácticas. O control poderá estar formado por preguntas destes boletíns ou propostas de traballo.

Estes boletíns entregaranse a cada alumno/a na primeira semana de outubro e na última semana de xaneiro. A cualificación levarase a cabo do seguinte xeito para cada parte:

- 30% da nota da materia provirá das notas obtidas nos traballos ou boletíns que se entregasen ó longo do curso, sendo necesaria a súa realización total ou parcial para superar a materia pendente. O/A alumno/a conseguirá a parte directamente proporcional deste 30% ou 3 puntos, segundo o grao de consecución correcto deste boletín.
- 70% restante corresponderá á nota da proba escrita que se realizará en maio na que se avaliarán os contidos fixados na programación para a consecución dos obxectivos. As preguntas dese control escrito formarán parte do boletín.

Considerarase que o alumnado é apto ou ten un suficiente, se acada unha nota do 50% ou un 5 sobre 10 entre as dúas partes, os boletíns de todo o curso e a proba de maio.

No caso de que o alumno e/ou a alumna non supere a materia en xuño terá dereito a presentarse na convocatoria de setembro, onde o 100% da nota provirá da proba escrita que se realizará nesas datas.

J. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS E COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUCENCIA DOS SEUS RESULTADOS

Avaliación inicial

A data prevista de realización é entorno a mediados de outubro segundo reflicte a lexislación vixente. A proba será de tipo escrito, consistirá nun conxunto de preguntas variadas de diferente tipo como test, completar cadros, interpretar gráficas, etc.

Os resultados da proba son comunicados ao/a titor/a do grupo, así como ao equipo docente na sesión de avaliación desenvolvida ao efecto.

Como consecuencia dos resultados, levaranse a cabo as modificacións pertinentes tanto na temporalización dos contidos coma no afondamento no tratamento dos mesmos, de ser o caso.

K. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

A atención á diversidade xorde como unha resposta ás diferenzas individuais de cada alumno ou alumna no cómputo da aula.

O obxectivo fundamental da ESO é atender ás necesidades educativas de todo o alumnado. Pero estes teñen distinta formación, distintos intereses, distintas necesidades... Por iso, a atención á diversidade debe converterse nunha clave característica da práctica docente diaria.

Un dos principios que orixina a ESO é que trata de asegurar a igualdade de oportunidades a todos/as os/as alumnos e alumnas. Esta igualdade debe conxugarse de forma coherente co principio de atención diferenciada e adecuada á diversidade que se manifesta en relación coa capacidade para aprender, a motivación, os estilos de aprendizaxe e os intereses.

Os materiais que utilizaremos na aula tratarán de ser un elemento útil na actividade pedagóxica para adecuarse ás distintas necesidades do alumnado. O obxectivo é facilitar recursos e estratexias variadas, que permitan dar resposta á diversidade que presenta o alumnado desta etapa.

Das distintas formulacións utilizadas para o tratamento educativo das diferenzas individuais, consideramos o de adaptación dos métodos de ensino. Segundo esta formulación, non é posible definir unha acción educativa óptima en termos absolutos, senón unicamente en función das características individuais dos/as alumnos e alumnas aos que se lles aplica. Trátase de acadar o máximo grao de axuste posible entre as características dos/as alumnos e alumnas, por unha banda, e a natureza das actividades por outra. Isto implica que un determinado método educativo non é nin mellor nin peor en termos absolutos, senón que será máis ou menos adecuado e eficaz en función do alumnado ao que se aplica.

Un ensino realmente adaptativo debe ter en conta que, a medida que os alumnos e as alumnas desenvolven as súas capacidades e, xa que logo, aumentan a súa aptitude respecto dos obxectivos educativos, a acción pedagóxica debe adecuarse permitindo un maior grao de autoeducación por parte do propio alumnado.

Realizar actividades de diagnóstico que ten como fin observar a diversidade de coñecementos previos dos alumnos e das alumnas. Comprobase que existe unha relación inversa entre o nivel de coñecementos previos e a cantidade e calidade da axuda educativa necesaria para alcanzar os obxectivos educativos

Contemplan a diversidade en relación coa contorna no que o alumnado está inmerso. Para iso preséntanse propostas de traballo abertas á pluralidade de contornas xeográficas, culturais e sociais.

Aínda que a práctica e a utilización de estratexias de resolución deben desempeñar un papel importante no traballo de todos os alumnos e as alumnas, o tipo de actividade concreta que se realice e os métodos que se utilicen variarán necesariamente dacordo cos diferentes grupos de alumnado; e o grao de complexidade e a profundidade da comprensión que se acaden non serán iguais en todos os grupos. Este feito aconsella organizar as actividades de modo que os exercicios e problemas estean divididos en actividades de reforzo e actividades de ampliación; nestas últimas poden traballar os alumnos e as alumnas máis adiantados.

A programación ha de ter en conta tamén que non todos os alumnos e as alumnas adquiren ao mesmo tempo e coa mesma intensidade os contidos tratados. Por iso, debe estar deseñada de modo que asegure un nivel mínimo para todos os alumnos e as alumnas ao final da etapa, dando oportunidade para recuperar os coñecementos non adquiridos no seu momento. Este é o motivo que aconsella realizar unha programación cíclica ou en espiral.

Esta atención á diversidade debe terse en conta principalmente na metodoloxía empregada, é máis, debe estar presente en todo o proceso de aprendizaxe.

As principais funcións do profesorado serán:

- Detectar os coñecementos previos dos alumnos e das alumnas ao empezar cada unidade. Aos que se lles detecte unha lagoa nos seus coñecementos, débeselles propoñer un ensino compensatorio no que debe desempeñar un papel importante o traballo en situacións concretas.
- Propiciar que a velocidade de aprendizaxe a marque o/a propio/a alumno/a.
- Intentar que a comprensión dos alumnos e das alumnas de cada contido sexa suficiente para unha mínima aplicación e para enlazar cos contidos que se relacionan con el.
- Adaptar os materiais dos alumnos e das alumnas, tendo en conta as características individuais e particulares de cada estudante.
- Seleccionar os materiais utilizados na aula ten tamén unha importancia á hora de atender ás diferenzas individuais no conxunto dos alumnos e das alumnas.

A atención á diversidade dos/as alumnos/as, no referente ás diferenzas individuais en capacidades, motivación e intereses, esixe que os materiais curriculares possibiliten unha acción aberta, de forma que tanto o nivel dos contidos como as formulacións didácticas poidan variar segundo as necesidades específicas da aula.

Consideraremos a atención á diversidade en tres planos:

- **Atención á diversidade na programación**

Tendo en conta que no currículo de Bioloxía e Xeoloxía existen abundantes exemplos de contidos que poden representar dificultades na aula, poñendo de manifesto a diversidade no conxunto dos/as alumnos/as e evidenciando as diferenzas individuais na clase, realizamos unha programación baseada nos contidos mínimos, aqueles que poidan ser comprendidos por toda a clase ou, polo menos, polo maior número posible de alumnos e alumnas e que poidan ser considerados esenciais.

- **Atención á diversidade nas actividades**

A categorización das actividades permite atender á diversidade na aula, podendo propoñerlle a alumno/a aquelas actividades que mellor se adecúen ás súas capacidades, necesidades e intereses.

Polo tanto, a atención á diversidade fai necesario un repertorio de actividades que conteñan unha organización con diferentes graos de dificultade, polo que se farán propostas de traballo a todos os alumnos e as alumnas para realizar ben individualmente, ben en grupo, propoñendo actividades máis sinxelas (de reforzo) para aqueles/as alumnos e alumnas que teñan dificultades para progresar dentro do grupo e outras máis complexas (de ampliación) para os/as máis avanzados/as.

- **Actividades de reforzo e ampliación**

Son necesarias particularmente nos casos nos que convén reforzar a aprendizaxe dos alumnos e das alumnas con dificultades ou satisfacer as necesidades dos alumnos e das alumnas máis adiantados/as xa que permiten repasar e traballar conceptos, aplicar técnicas e afianzar destrezas.

Dentro deste tipo de actividades poderíamos citar:

- Traballos en pequeno grupo sobre temas xa estudados co fin de que se busquen novos datos ou posibles aplicacións, ou relacións con informacións de actualidade.
- Aproveitar os elementos transversais para reforzar conceptos que puideran quedar pouco aclarados ou para ampliar información.
- Facer referencia, en cada unidade didáctica, a aspectos xa tratados nas anteriores.
- Proporcionar cuestionarios cunha xerarquización das cuestións desde as máis básicas ás máis avanzadas.
- Atención á diversidade nos materiais utilizados
- A combinación do material esencial (o libro de texto) con diversos materiais de reforzo ou ampliación permite atender á diversidade en función dos obxectivos fixados.

- **Atención ao alumnado con materias pendentes**

Os alumnos e as alumnas que teñan contidos de materias deste Departamento sen superar, terán o seguinte reforzo:

- Se cursan as materias do Departamento no curso posterior, o profesorado que imparta esta materia fará o seguimento e propondrá as actividades que considere oportunas para a adquisición do nivel adecuado, avaliando ó final do curso a consecución dos contidos mínimos de cada un dos cursos.
- Se non cursan materias do departamento, a Xefa de Departamento propondrá as actividades necesarias e fará o seguimento e a avaliación deste alumnado.

- **Atención ao alumnado repetidor.**

No caso de contar con alumnado repetidor nos grupos de Bioloxía e Xeoloxía, a primeira medida a tomar sería a evolución do/a alumno/a nesta materia no curso pasado.

No caso de que tivera contidos superados no curso pasado facilitaríanselle materiais con actividades de repaso e consolidación dos coñecementos.

No caso dos contidos non superados no curso pasado, integrarase ao alumnado no ritmo normal do grupo clase, empregando metodoloxías motivadoras, con actividades de grupo, traballo cooperativo, etc.

L. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS EN CADA CURSO

De acordo co artigo 4.1 do Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia traballarase en todas as materias os elementos transversais.

A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual e as tecnoloxías da información e da comunicación traballarémolas en 3º e 4º ESO a través do tempo de lectura (un mínimo de entre 10 e 15 minutos) que se dedica cada semana. Estas lecturas estarán baseadas no libro de texto, libros de consulta ou artigos periodísticos de índole científica. O alumnado realizará pequenos traballos que deberá expoñer ao resto do grupo-clase empregando as TIC.

A educación cívica e constitucional traballarase en conxunto coas actividades desenvolvidas no centro para a conmemoración da Constitución e do Estatuto de Autonomía de Galicia (do 1 ao 11 de decembro). Para o traballo do emprendemento aproveitaremos aquelas prácticas de laboratorio que fomenten o deseño e elaboración de experimentos sinxelos.

A loita contra calquera tipo de violencia, racismo ou xenofobia é un principio básico e fundamental sobre o que se asenta esta programación e a práctica docente tanto na aula coma fora dela. Ademais participaremos activamente en todas as actividades organizadas ao longo do curso arredor do tema transversal do centro que este ano é "Que arte tes!: As artes na escola". Tamén participaremos activamente na celebración do Día internacional contra a violencia de Xénero (25 de novembro de 2020) e do Día escolar da non violencia e da paz (30 de xaneiro de 2021). Este curso realizaremos actividades específicas para conmemorar o Día internacional da muller e a nena na ciencia (11 de febreiro de 2021).

No ámbito da educación e a seguridade viaria traballarase en todas e cada unha das saídas desenvolvidas para o grupo-clase ao longo do curso, especialmente na saída ao Centro de Transfusión de Galicia (Santiago de Compostela) en 3º ESO e nas saídas ao monte Xesteiras, ás instalacións de MeteoGalicia e ao río Gallo en 4º ESO, facendo especial fincapé nas medidas de prevención de accidentes.

M. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS

Durante o curso levaranse a cabo as visitas e saídas que os membros do departamento estimen oportuno, unha vez decididas a inicio de curso e aceptadas polo Consello Escolar.

Tamén se realizarán as que en coordinación co Departamento de Actividades Complementarias e Extraescolares poidan xurdir ó longo do curso.

4º ESO			
ACTIVIDADE/SAÍDA	DATA PREVISTA	LUGAR/DESTINO	GRUPOS
Semana da ciencia: conmemoración do día internacional da muller e nena na ciencia.	Entorno ao 11 de febreiro	CPI Aurelio Marcelino Rey García	4º ESO

Saída didáctica interdisciplinar en colaboración co Departamento de Lingua Galega e Literatura	3º trimestre	Cuntis: Centro de interpretación de Castrolandín	3º ESO e/ou 4º ESO
--	--------------	--	--------------------

N. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

Avaliar a programación didáctica supón a análise detallada do desenvolvemento da planificación realizada, ademais de ver cales foron os problemas máis destacables que encontrou cada profesor/a.

Para conseguir que a programación didáctica sexa útil e viable, a súa avaliación centrarse en tres aspectos:

- Avaliación da programación
- Avaliación do proceso
- Deseño da programación: contidos, temporalización ...
- Interacción profesor/a – alumno/a
- Avaliación dos resultados

Para avaliar os distintos aspectos da programación, este Departamento propón o seguinte:

- Cada profesor/a levará conta de todos os problemas que atopa na posta en práctica da programación. Estes posibles problemas ou os soluciona o profesor/a de seu, ou, se non se soluciona, expono no Departamento para a búsqueda da solución máis axeitada.
- Os profesores/as terán en conta os intercambios orais cos/as alumnos/as, como medio para a detección de posibles problemas.
- Durante o curso, levarase conta das posibles incidencias que poidan xurdir en canto a programación, con vistas a solucionarlas de inmediato ou a consideralas cara a elaboración da programación do seguinte curso: motivación, incidencias nas clases, dificultades dos/as alumnos/as fronte a determinados conceptos ou actividades...
- Farase unha análise detallada do nivel de éxito ou fracaso dos/as alumnos/as en cada avaliación.
- Cada mes, os dous profesores que formamos parte deste departamento faremos o seguimento da posta en práctica da programación para ver se se axusta ó esperado.

Segundo os resultados deste seguimento, será o Departamento o que tome as medidas oportunas para a súa corrección.

	ESCALA				
	1	2	3	4	5
Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.					
O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.					
Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.					
Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.					
Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.					
Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.					
Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.					
Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.					
Adecuación da secuencia de traballo na aula.					
Adecuación dos materiais didácticos utilizados.					
Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).					
Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.					
Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.					
Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos [Só para determinadas materias de 2º de bacharelato].					
Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.					
Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.					

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

CPI Aurelio Marcelino Rey García
 Rúa José Mº Lastra, 3
 36670 Cuntis
 Telf. 886151222 Fax. 886151226
cpi.aurelio.marcelino@edu.xunta.es
<https://centros.edu.xunta.es/cuntiscpi>

Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final. [Só para ESO e bacharelato].					
Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria. [Só para ESO e bach].					
Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]					
Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]					
Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.					
Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.					
Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.					
Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.					
Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.					
Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.					
Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.					
Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.					
Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.					